

V KOTORSKEM ZALIVU.

KNJIŽEVNOST.

Grška drama. Spisal dr. J. Debevec. (Jahresbericht des k. k. I. Staatsgymnasiums zu Laibach, 1913.) — Ne moremo reči, da bi vladalo med dijaštvom posebno zanimanje za razprave v letnih poročilih. Ni čudno. Ravnatelj je mnogokrat vesel, če sploh kaj dobi, in tako zagledajo v srednješolskih izveštjih beli dan mnogokrat še nenatisnjene disertacije ali strokovne natančne razprave o tvarini, ki je dijaku znana komaj po imenu. Razprava najde svoje bralce v strokovnjakih za tisto panogo znanstva po visokih šolah in v kandidatih, ki delajo naloge za izpit. Dijak, kateremu so — ali bi vsaj imele biti — namenjene, v čitanju navadno ne pride preko naslova. Menda ne pohujšamo nikogar, če dostavimo, da pri čisto specielnih vprašanjih stori isto večina profesorjev. — Živo nasprotje takim razpravam je navedeni spis dr. Debečev. Težko snov si je izbral pisatelj. Kdor se je kdaj trudil, napraviti si pri tej množici raznih teorij jasno sliko o postanku drame in kdor je v ta namen študiral literaturo, navedeno na str. 46, si lahko predstavlja delo, ki ga je pisatelj izvršil, preden se je lotil pisanja. Posebna umetnost je pa način, kako on poda bralcu sadove svojega truda. Vzame ga s seboj in se pelje ž njim v Pirej: od tu potujeta peš v Atene, gresta za drvečo množico na Dionizu posvečeni prostor

ter se vsedeta v četrti vrsti na levi; pri tem opozori svojega prijatelja kot spreten Mentor na stotine stvari, da mu razjasni vsako stvar in da dobi slednji vtis, da drugače niti biti ne more. Znoja, ki ga je stalo dokopanje do spoznanja, dijak nikjer ne čuti niti najmanj; in to je čisto v redu, saj profesor vé vse! Kako spretno razloži med uprizoritvijo »Pribežnic« vse, kar je značilno za dramo ob Ajshilovem času! Ajshila nam je s svojo razpravo pisatelj pravzaprav šele — odkril. S svojimi drznimi podobami, z nebrom redko rabljenih besed in prevladovanjem kora je pesnik tako težko umljiv, da se le malokdo pretolče skoz te ovire do zlatega jedra. Pisatelj pove vsebino posameznih prizorov, obdrži pa pesnikove metafore, deloma tudi grške izraze in verze, seveda v prevodu. Širše občinstvo ima po našem mnenju od tega več kot od samega prevoda; pač pa zadobi po tem uvodu zmožnost, čitati tudi prevod v celoti. Razprava konča z Ajshilovo smrtjo, v uvodu pa obeta pisatelj, dodati še — seveda v izveštjih prihodnjih let — Sofokleja, Evripida in Aristofana. Spis bo našel brezdvoma širok krog bralcev in bo, ko bo celoten, izobražencu in lajku z ozirom na realije in na estetiko zanesljiv, zraven pa ljubezniv vodnik po prezanimivem kraljestvu grške drame.

J. D.

UMETNOST.

Slovenska umetniška razstava v paviljonu R. Jakopiča v Ljubljani. Na to razstavo, ki je bila otvorjena v juniju, ne smemo priti s posebno stroгим merilom. Zdi se mi namreč, da stoji v znamenju znane umetniške loterije. Iz tega si razlagam, da je med približno 220 razstavljenimi predmeti le malo pravih umetnin, da so na razstavi dela, ki smo jih že prej videli in da je velika večina vsakdanje blago: skic, površnih študij in diletantskega dela. Iz zgoraj navedenega razloga je tudi umljivo, da je aranžmâ razstave precej brez umetniških načel. Predmeti so razstavljeni in obešeni večinoma, kakor je prostor slučajno nanese, le

tuintam je opaziti kako dominantno. — Na razstavi je zastopanih 21 slikarjev in 4 kiparji. Med slikarji nahajamo znana imena; njih umetniške cilje in način slikanja poznamo. Zato bo zadoščalo, ako o njih na podlagi razstavljenih del kratko poročam.

Iv. Franke ima v razstavi osem slik: jako izrazit portret kiparja Rendića iz l. 1871., dve pokrajinski sliki s Kitajskega, tri slike iz Kranja in dve s Krasa. Novejšega datuma sta samo zadnji dve, ostale so iz prve dobe umetniškega delovanja Franketovega. Slike so skrbno risane, v barvah umerjene na bolj temni ton, tehnika mirna in gladka. Škoda, da se